

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

 <p>«Затверджую» Ректор ЗНТУ проф. С.Б. Беліков «06» липня 2010 р.</p>	<p>СХВАЛЕНО Вченою радою Запорізького національного технічного університету протокол №11 від «06» липня 2010 р.</p>
--	--

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

БАКАЛАВРА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

**0102 «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ

6.010201 «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

Запоріжжя 2010

1. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Цей тимчасовий стандарт поширюється на систему вищої освіти: органи, які здійснюють управління у галузі вищої освіти; інші юридичні особи, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти; вищі навчальні заклади всіх форм власності, де готують фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня **бакалавр**,

фахове спрямування **0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»**

напряму підготовки	6.010201 “Фізичне виховання”
<u>Х</u> освітнього рівня	базова вища освіта <u>Х</u>
кваліфікації	бакалавр фізичного виховання та спорту, менеджер фізичного виховання та спорту

з узагальненим об'єктом діяльності **система дій, спрямована на формування, просування та реалізацію послуг, які забезпечують максимальну потребу громадян в заняттях фізичною культурою та спортом (включаючи дитячо-юнацький спорт, масовий спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спортивно-оздоровчий туризм, рухову рекреацію і реабілітацію, діяльність по оздоровленню населення засобами фізичної культури і спорту).**

нормативним терміном навчання (денна форма) **чотири роки**

Цей стандарт встановлює:

- Нормативну частину змісту навчання у навчальних об'єктах, засвоєння яких забезпечує формування системи умінь відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик;
- нормативний термін навчання за очною формою навчання;
- нормативні форми державної атестації.

Підприємства, установи, організації повинні забезпечити необхідні умови для використання фахівців відповідно до здобутих ними у вищому навчальному закладі кваліфікації та спеціальності згідно з чинним законодавством.

Стандарт призначений для атестації осіб, які закінчили навчання у вищих навчальних закладах, та сертифікації фахівців.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті використано посилання на такі нормативні документи:

- НДУ 01-2002 Нормативний документ України. Система стандартів вищої освіти. Порядок розроблення стандартів вищої освіти, внесення змін до них та здійснення контролю за їх дотриманням. Основні положення;
- ДСВО 01-98 Основні положення;
- ДСВО 02-98 Терміни та визначення;
- ДСВО 03-98 Освітній рівень “базова вища освіта”;
- ДСВО 06-98 Освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр”.

Порядок розроблення стандартів вищої освіти, внесення змін до них та здійснення контролю за їх дотриманням, затверджений наказом МОН України від 10.11.2007 р. N 897 та інші діючі нормативні документи обов'язкового застосування.

3. ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому стандарті використано терміни та відповідні визначення, що подані у ДСВОУ 01-2001 „Державний стандарт вищої освіти України. Перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями. Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями” та ДСВОУ 02-2001 „Державний стандарт вищої освіти України. Вимоги до освітніх рівнів вищої освіти. Вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти”.

У цьому стандарті використані такі терміни та відповідні визначення:

Змістовий модуль – система навчальних елементів, що поєднанні за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

Знання – результат процесу діяльності пізнання, перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення її у свідомості людини. Знання - категорія, яка відбиває зв'язок між пізнавальною і практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень уявлень та образів орієнтованих основ дій тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можна ідентифікувати тільки за умови їх виявлення у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

Кредит – інформаційний обсяг навчального матеріалу, який з урахуванням терміну засвоєння студентами окремих навчальних елементів (відповідно до психофізіологічних норм засвоєння при використанні оптимальних форм, методів і засобів навчання та контролю) може бути засвоєний за 54 години навчального часу (сума годин аудиторної і самостійної роботи студента за тиждень).

Як наведено у додатку 1 Конвенції Ради Європи і ЮНЕСКО про визнання кваліфікації з вищої освіти у європейському регіоні, кредит – оцінена й кваліфікована мінімальна умовна одиниця виміру „вартості” якоїсь частини програми вищої освіти, виконаної студентом під час навчання.

Навчальна дисципліна (у вищому навчальному закладі) – педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи тощо будь-якої галузі діяльності (або сукупності різних галузей діяльності) із

визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності умінь і навичок.

Навчальний елемент (дидактична одиниця) – мінімальна доза навчальної інформації, що зберігає властивості навчального об'єкта.

Навчальний об'єкт - навчальна інформація певного обсягу, що має самостійну логічну структуру та зміст та дає змогу оперувати цією інформацією у процесі діяльності мислення.

Навчальний план – складова стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів, яка складається на основі освітньої-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає графік навчального процесу, перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми та засоби проведення підсумкового контролю.

Нормативний термін навчання – термін навчання за денною (очною) формою, необхідний для засвоєння особою нормативної та вибіркової частин змісту навчання і встановлений стандартом вищої освіти.

Освітня діяльність – діяльність, пов'язана з наданням послуг для здобуття вищої освіти, із видачею відповідного документа.

Цикл підготовки – сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), що поєднанні за ознаками приналежності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

4. ПОЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

У даному стандарті застосовуються такі скорочення назв циклів підготовки, до яких віднесено блоки змістових модулів

ГСЕ(01) — гуманітарної та соціально-економічної підготовки;

МПН(02) — математичної, природничо-наукової підготовки;

ПП(03) — професійної та практичної підготовки.

5. РОЗПОДІЛ ЗМІСТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ, НАВЧАЛЬНИЙ ЧАС ЗА ЦИКЛАМИ ПІДГОТОВКИ, РЕКОМЕНДОВАНИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ

5.1 Освітньо-професійна програма передбачає такі цикли підготовки: соціально-гуманітарної, фундаментальної та природничо-наукової підготовки, що забезпечують певний освітній рівень; професійної та практичної підготовки, що разом з вищеназваними забезпечують відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень.

5.2 Розподіл змісту освітньо-професійної програми фахівців та навчальний час за нормативною та варіативною частинами програми підготовки,

навчальний час за циклом підготовки, кількість навчальних годин/кредитів вивчення кожної з рекомендованих навчальних дисциплін програми підготовки подано у таблиці Додатку А.

5.3 Вибіркова частина ОПП підготовки бакалавра також складається з предметів циклів соціально-гуманітарної; фундаментальної та природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки, які визначаються у варіативній компоненті освітньо-професійної програми залежно від галузі та професійного спрямування.

5.4 Заклад освіти має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

6. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

6.1 На державну атестацію вноситься система умінь, що визначена в „Освітньо-кваліфікаційна характеристика”, та система відповідних змістових модулів, що зазначена у таблиці Додатка В.

6.2 Формою проведення державної атестації, бакалавра за напрямом "Фізичне виховання" є складання комплексного державного екзамену, що визначені в „Освітньо-кваліфікаційна характеристика”.

6.3 Нормативні форми державної атестації щодо встановлення рівня опанування студентом відповідних знань та умінь:

6.4 Присвоєння кваліфікації “бакалавр фізичного виховання та спорту, менеджер фізичного виховання та спорту ” здійснює Державна екзаменаційна комісія.

7. Загальні відомості

7.1 Кадрове забезпечення галузі відповідає нормам закону України "Про освіту", а також положенням, які знайшли відображення у Законі України "Про фізичну культуру та спорт", розглянутому у першому читанні Верховною Радою України. Напрямок вищої освіти за професійним спрямуванням "Фізичне виховання", затверджений постановою Кабінету Міністрів України N 507 від "24" травня 1997р. "Про перелік напрямків та спеціальностей за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями" та постановою № 65 від "20" січня 1998 р. " Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)".

7.2 Нормативний термін навчання 4 роки.

7.3 Освітній рівень - "Бакалавр" фізичного виховання та спорту, менеджер фізичного виховання та спорту.

8. Характеристика сфери і об'єктів діяльності випускників із вищою освітою за професійним спрямуванням бакалаврів фізичного виховання та спорту, менеджерів фізичного виховання та спорту

Типовими видами діяльності бакалавра є організаційна, навчальна, фізкультурно-спортивна, туристична, фізкультурно-оздоровча та виховна робота. Він здійснює свою діяльність в установах і закладах народної освіти (керівник фізичного виховання та спорту, методист з фізичного виховання дітей дошкільних закладів, завуч, заступник директора, директор школи, завідуючий дошкільним закладом освіти), займати методично-адміністративні посади в місцевих керівних органах і Міністерстві освіти і науки України з питань фізичного виховання та спорту, охорони здоров'я, викладацькі посади у навчальних закладах Державного комітету молодіжної політики, спорту та туризму.

Функціональними обов'язками бакалавра є: проведення спортивної, фізкультурно-оздоровчої роботи, організація та управління в галузі фізичної культури та спорту.

Бакалавр може обіймати такі посади у державних, комерційних, кооперативних та інших установах:

- вчителя фізичного виховання (КП 2320, ОКПДТР 251157);
- менеджера спортивних команд, фізкультурно-спортивних організацій та установ;
- працівників державних установ, що управляють розвитком фізичної культури і спорту.

9. Освітньо-кваліфікаційні вимоги до випускників із вищою освітою за професійним спрямуванням "Фізичне виховання і спорт", зі спеціальності "Фізичне виховання"

9.1 Загальні вимоги.

Підготовка бакалавра фізичного виховання та спорту, менеджера фізичного виховання та спорту базується на принципах гуманізму, демократизму, особистої відповідальності та пріоритетності загальнолюдських цінностей. Його діяльність органічно поєднана з національною історією, культурою і традиціями, здоровим способом життя.

Головною метою освітньо-професійної програми є формування у майбутніх спеціалістів моральних, естетичних і духовних якостей, потреби до пізнавальної творчості та розширення кругозору.

Бакалавр фізичного виховання та спорту має бути розвиненою, освіченою та інтелігентною людиною, яка може кваліфіковано здійснювати навчально-тренувальну, виховну, організаційну та фізкультурно-оздоровчу роботу з різним контингентом населення, а також сприяти гармонійному досягненню високих спортивних результатів, розвитку особистості, формуванню життєво необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці до активної трудової діяльності та служби в Збройних силах України, підготовці кваліфікованих спортсменів та команд.

9.2 Вимоги до знань та умінь з дисциплін відповідних циклів.

9.2.1. Вимоги до циклу загальних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін:

Цикл загальних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін має забезпечити випускників відповідними знаннями і сформувати вміння застосовувати їх у майбутній професійній діяльності.

Загально-гуманітарні дисципліни надають студентам знання про:

- зміст, структуру та закономірності історичного розвитку української та світової культури;
- основні закони розвитку природи та всіх сфер суспільства;
- суть людини, роль особистості в історичному процесі та суспільних відносинах, характерних для сучасної цивілізації;
- особливості сучасного розвитку українського суспільства та його інтегрування у світову спільноту.

Випускники мають набути необхідного рівня знань з ділової української та іноземної мов.

Спеціально-гуманітарні дисципліни надають студентам знання про:

- основні історичні етапи, напрямки та проблеми розвитку фізичної культури і спорту як органічної частини соціальної системи та загальнолюдської культури;
  - соціальні функції фізичної культури і спорту у сучасному суспільстві;
  - політичні, соціальні, економічні, юридичні, етичні, естетичні, педагогічно-психологічні аспекти сучасної фізкультурно-спортивної діяльності.
- На основі набутих знань випускники повинні вміти:

- застосовувати соціальні технології з метою забезпечення високої ефективності та якості фізкультурно-спортивної діяльності;
- ефективно протидіяти антигуманістичним проявам у сфері фізичної культури та спорту;
- здійснювати економічний аналіз фізкультурно-спортивної діяльності та організовувати її відповідно до вимог ринкової економіки;
- застосовувати педагогічно-психологічні прийоми управління фізкультурно-спортивною діяльністю;
- правильно застосовувати правові норми у сфері фізичної культури і спорту;
- користуватись у професійній діяльності українською та іноземною мовами.

9.2.2. Вимоги до циклу фундаментальних дисциплін.

Цикл фундаментальних дисциплін має бути основою для опанування студентами дисциплін професійно орієнтованого циклу. Його головна мета полягає у наданні майбутнім фахівцям з фізичного виховання і спорту, керівникам спортивно-масової та туристичної роботи комплексу теоретичних знань про людину як біологічну систему та предмет їх педагогічної діяльності. Це здійснюється за рахунок дисциплін медико-біологічного, спеціально-теоретичного та спеціально-практичного блоків, органічне поєднання яких забезпечує формування у студентів основи професійних умінь та навичок.

Дисципліни медико-біологічного блоку повинні забезпечити природньо-наукову підготовку студентів, що містить знання про будову органів, тканин, систем організму, фізіологічні та біохімічні механізми їх функціонування у нормі та під час фізичних навантажень, санітарно-гігієнічні умови, необхідні для нормальної життєдіяльності.

Дисципліни спеціально-теоретичного блоку повинні забезпечити студентів знаннями з біомеханіки, спортивної метрології, комп'ютерної техніки, фізкультурно-спортивних споруд, олімпійського та професійного спорту, необхідними для їх подальшої тренерської, фізкультурно-оздоровчої та науково-дослідницької роботи.

Блок спеціально-практичних дисциплін повинен забезпечити спеціальну педагогічну підготовку з теорії та методики викладання видів спорту, обов'язкових для програм з фізичного виховання та спорту для середніх та вищих навчальних закладів.

9.2.3. Вимоги до циклу професійно-орієнтованих дисциплін.

Вивчення професійно-орієнтованих дисциплін має надати студентам можливість опанувати знання базового рівня освіти за професійним спрямуванням "Фізичне виховання і спорт", з спеціальності "Фізичне виховання" та допомогти зорієнтуватися у перспективних напрямках підготовки на наступних освітніх та кваліфікаційних рівнях згідно існуючого класифікатора спеціальностей (фізичне виховання, рекреація, оздоровча фізична культура, фізична реабілітація, організація та управління фізичною культурою, фізична підготовка у Збройних Силах). Цикл професійно-

орієнтованих дисциплін має допомогти студентам визначитись з обранням майбутньої спеціальності.

10. Структура освітньо-професійної програми

Загальний обсяг підготовки бакалаврів фізичного виховання та спорту, менеджерів фізичного виховання та спорту становить 8640 навчальних годин і включає аудиторні заняття та самостійну роботу студентів.

Згідно з установленими вимогами, цикл гуманітарних і соціально-економічних дисциплін складає 15% від обсягу навчальних дисциплін нормативної частини програми.

Цикл фундаментальних дисциплін поділяється на медико-біологічний, спеціально-теоретичний та спеціально-практичний блоки і становить 35% від загального обсягу годин програми.

Цикл нормативних професійно-орієнтованих дисциплін становить 50% від загального обсягу годин програми. Він містить у собі перелік навчальних дисциплін професійної спрямованості, вивчення яких завершується виробничою практикою, що дає студентам можливість стримати всебічну підготовку з усіх напрямків майбутньої діяльності згідно кваліфікаційних вимог.

До вибіркової частини програми відносяться цикл професійно орієнтованих дисциплін.

Цикл дисциплін вільного вибору студентами становить 10% від загального обсягу годин програми. Студентам надається право за власним бажанням обирати для вивчення дисципліни з переліку, встановленого вузом.

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
НОРМАТИВНОЇ ЧАСТИНИ ОПП ЗА ЦИКЛАМИ**

№ п/п	НАЗВА ДИСЦИПЛІН	Загальна кількість Годин\ кред	Форма семестрового контролю	
			Залік	іспит
1	2	3	4	5
I. Цикл соціально-гуманітарної підготовки				
1.	Історія України	108/3		іспит
2.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	108/3		іспит
3.	Історія Української культури	72/2		іспит
4.	Філософія	108/3		іспит
5.	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	180/5		іспит
6.	Політологія	72/2		іспит
РАЗОМ 648/18				
II. Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки				
7.	Анатомія людини	144/4		Іспит
8.	Біохімія	144/4	Залік	іспит
9.	Гігієна	72/2	залік	
10.	Фізіологія людини	234/6,5	Залік	іспит
11.	Безпека життєдіяльності	72/2	залік	
12.	Основи охорони праці	90/2,5	залік	
13.	Теорія і методика фізичного виховання	324/9	залік	іспит
14.	Історія фізичної культури	108/3		Іспит
15.	Олімпійський спорт	90/2,5		іспит
16.	Професійний спорт	90/2,5		іспит
РАЗОМ 1368/38				
III. Цикл професійної та практичної підготовки				
17.	Гімнастика з методикою викладання	612/17	Залік	Іспит
18.	Плавання з методикою викладання	234/6,5	Залік	Іспит
19.	Л/атлетика з методикою викладання	360/10	Залік	Іспит
20.	Спортивні ігри з методикою викладання	378/10,5	Залік	Іспит
21.	Навчальні тренувальні збори	108/3	Залік	
22.	Навчальна педагогічна практика	216/6	Залік	
23.	Виробнича практика за профілем	324/9	Залік	
РАЗОМ 2232/62				

ВИБІРКОВА ЧАСТИНА ЗМІСТУ ОСВІТИ

1. Цикл соціально-гуманітарної підготовки				
24.	Історія світової цивілізації	72/2	залік	
25.	Риторика / Соціальні комунікації	72/2	залік	
26.	Історія світової цивілізації / Цінності європейської цивілізації	108/3	залік	
27.	Основи вчень про державу та право / Геополітика	72/2	залік	
28.	Методика навчання основ здоров'я / Основи медичних знань	72/2	залік	
29.	Педагогіка / Університетська освіта	108/3	залік	
30.	Соціологія / Інформаційне суспільство	72/2	залік	
31.	Психологія / Корпоративна соціальна відповідальність	72/2	залік	
РАЗОМ 432/14				
II. Цикл фундаментальної та природничо-наукової підготовки				
32.	Вступ до спеціальності	36/1	залік	
33.	Педагогічні дослідження фізичного виховання та спорту	72/2	залік	
34.	Долікарська медична допомога у невідкладних станах	72/2	залік	
35.	Міжнародний олімпійський та спортивний рух	72/2	залік	
36.	Гігієна фізвиховання та спорту	72/2	залік	
37.	Інформаційні технології в фізичному вихованні та спорті	72/2	Залік	
38.	Діагностика і моніторинг стану здоров'я	90/2,5	Залік	
39.	Психологія фізичної культури та спорту	90/2,5	залік	
40.	Адаптивне фізичне виховання	90/2,5	залік	
41.	Основи фізичної реабілітації	144/4	Залік	іспит
42.	Основи сучасної клубної роботи	90/2,5	залік	
43.	Управління фізичною культурою та спортом	180/5	залік	іспит
44.	Фізкультурно-спортивні споруди	90/2,5	Залік	
45.	Правове забезпечення фізичної культури та спорту	54/1,5	Залік	
46.	Спортивна морфологія	72/2	залік	
47.	Фізіологічні основи фізичної культури	108/3		іспит
48.	Спортивна медицина	54/1,5		іспит
49.	Комп'ютерна техніка та методи математичної статистики	144/4	залік	
50.	Основи раціонального харчування	90/2,5	залік	

РАЗОМ 1692/47

III. Цикл професійної та практичної підготовки

51.	Рухливі ігри	72/2	залік	
52.	Спортивно-педагогічне вдосконалення	648/18	залік	
53.	Самозахист	36/1	залік	
54.	Спортивна метрологія	72/2	залік	
55.	Конфліктологія	72/2	залік	
56.	Маркетинг спортивно-оздоровчої діяльності	180/5		іспит
57.	Спортивне орієнтування	126/3,5	Залік	
58.	Туризм з методикою викладання	180/5	Залік	
59.	Біомеханіка	72/2	Залік	
60.	Організація та методика масової фізкультури	90/2,5		іспит
61.	Організація та проведення спортивно-оздоровчих заходів	126/3,5	Залік	
62.	Теорія обраного виду спорту з основами методик	144/4		іспит
63.	Лікувальна фізична культура	54/1,5	Залік	
64.	Атлетизм	54/1,5	Залік	
65.	Масаж	54/1,5	Залік	
66.	Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності	90/2,5		іспит

РАЗОМ 2196/61

Всього за термін навчання 8640/240

ПРАКТИКА

№	Назва практики	Семестр	Тижнів	Заліки
1.	Навчальні тренувальні збори	2	2	залік
2.	Навчальна педагогічна практика	6	4	залік
3.	Виробнича практика за профілем майбутньої професії	8	8	залік

ДЕРЖАВНІ ЕКЗАМЕНИ

Державний комплексний екзамен: теорія та методика фізичного виховання, спортивна медицина та гігієна, олімпійський спорт, професійний спорт, управління фізичною культурою та спортом.

**Анотації дисциплін нормативної частини ОПП
та структурно-логічна схема їх викладання**

ЦИКЛ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

1. Історія України

Мета: засвоєння уроків минулого та його критичне осмислення, об'єктивне оцінювання суспільно-історичних явищ та історичних особистостей. Виховання державницької позиції та патріотизму. Формування історичної свідомості, навичок наукового прогнозування майбутнього. Використання набутих знань і навичок на практиці, в професійній діяльності.

Предмет: вивчення історичних процесів, що протікали на теренах України в сукупності відомих фактів.

Змістові модулі: Становлення і розвиток людського суспільства. Витоки українського народу. Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Литовсько-польська доба української історії. Початки козащини. Українська національна революція сер. XVII ст. Українсько-гетьманська держава (1648 – кінець XVIII ст.). Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – поч. XX ст.). Українська національна революція 1917-1921 рр. Міжвоєнний період в історії українського народу. Україна в роки Другої світової війни. Соціально-економічне і політичне становище України в другій пол. XX ст. (1945-1985 рр.). Україна на переломі (1985-1991 рр.). Особливості становлення та розбудови незалежної України. Державотворчі процеси в умовах незалежності. Соціально-економічний розвиток України. Зовнішня політика України. Національно-культурний розвиток України.

2. Українська мова (за професійним спілкуванням)

Мета: формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності.

Предмет: обсяг з лексики та граматики мови, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію.

Змістовні модулі: Лексичні, орфографічні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови. Складноскорочені слова, аббревіатури та графічні скорочення. Нормативність і правильність мовлення: орфоепічні норми, норми слововживання, граматичні норми. Синонімічний вибір слова. Багатозначні слова та контекст. Номенклатурні назви в професійній мові. Терміни, професіоналізми та фразеологізми. Аббревіатури фахових термінів у певній професійно-орієнтованій галузі.

Озвучене мовлення та його особливості. Композиція мовлення. Лексико-граматичні засоби релевантного відтворення комунікативних намірів на письмі. Вимоги до професійних текстів: об'єктивність викладу, логіка, послідовність, повнота інформації, точність, лаконічність, стандартність.

Культура мовлення. Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо.

3. Історія Української культури

Мета: ознайомити студентів з основними формами та типами української культури, закономірностями їх функціонування і розвитку, а також з історією і теорією української культури, яка в наш час стає вагомим практичним засобом забезпечення оптимальності соціального функціонування і гуманізації суспільного життя.

Предмет: культура як система потенційних та актуальних цінностей, їх зміст та функціонально-рольове призначення у системі суспільних відносин.

Змістовні модулі: Теоретичні основи дослідження національної культури. Джерела української культури. Національна культура в умовах формування української народності і національно-визвольних рухів (XIV - XVIII ст.). Культуротворчі процеси в Україні XIX–початку XXI ст. Українська культура XX ст. Культура та природа. Культура та цивілізація. Періодизація культури, методологія вивчення культурних явищ, їх типологічні ознаки в контексті еволюції культурного процесу та культурно-історичних зв'язків. Компаративний аналіз культур. Еволюція культури. Генотипологія культур Заходу та Сходу, українського ідеалу. Культурний простір та зв'язки. Загальні риси сучасної культури. Ідея "прогресу". Українська культура в еміграції та діаспорі.

4. Філософія

Мета: формування філософської культури, мислення та пізнання навколишнього світу та самого себе, навичок застосування філософської методології.

Предмет: найзагальніші та універсальні взаємозв'язки та взаємовідносини людини, природи та світу.

Змістовні модулі: Основні напрями, течії та школи в історії філософії. Філософське розуміння світу. Людське усвідомлення об'єктивної й суб'єктивної реальності. Основний зміст пізнавальної діяльності. Практичний спосіб людського буття. Мета та цінність людської діяльності. Форми та методи наукового пізнання. Філософське вчення про розвиток. Закони діалектики. Типологія філософських систем. Філософія людини, свідомості, пізнання та мови. Філософія суспільства, економіки, права, культури, науки, історії. Екофілософія. Філософія техніки, релігії, моралі, мистецтва. Аксиологія. Моделювання філософських проблем. Глобальні проблеми сучасності.

5. Іноземна мова (за професійним спрямуванням)

Мета: формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами; оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Предмет: обсяг з лексики та граматики іноземної мови, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію з іноземних видань.

Змістовні модулі: Фонетичні норми іноземної мови. 2000 лексичних одиниць, знання яких забезпечує студентам можливість вести бесіду з фаху та одержувати інформацію з іноземних письмових та усних джерел, а також граматичний матеріал - нормативна грамика іноземної мови. Аудіювання та мовлення. Лексичний мінімум (категорії буття, їх властивості та відносини; географічні, демографічні, економічні та політичні дані) конкретної країни світу, мова якої вивчається. Лексичний мінімум регіональних та соціальних відмінностей між Україною та країною, мову якої вивчають. Ознайомче та пошукове читання з визначеною швидкістю без словника. Вивчаюче читання з визначеною кількістю невідомих слів (із використанням словника).

6. Політологія

Мета: формування у студентів системи базових знань, розвиток умінь і навичок щодо теоретичних і практичних засад реалізації політики як суспільного явища, сприяння становленню громадянської свідомості студентів.

Предмет: проблематика сучасної політичної науки, зокрема предмет і метод політології, розвиток політики як суспільного явища, історію політичної думки, проблеми функціонування політичного життя, утвердження громадянського суспільства і демократії, функціонування політичної системи та її інститутів, питання політичної свідомості і політичної культури, проблеми світового політичного процесу і міжнародних відносин, напрямки і способи політичного прогнозування.

Змістовні модулі: Політологія як наука і навчальна дисципліна. Політика. Політична влада та механізм її функціонування в суспільстві. Держава як головний інститут політичної системи суспільства. Політичний режим. Політичний режим. Політичні партії та групи інтересів в політиці. Виборчі системи та виборчий процес. Поняття та види виборчих систем. Політична культура суспільства. Світова політика та глобальні проблеми сучасності.

ЦИКЛ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ТА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

7. Анатомія людини

Мета: надання фундаментальних знань про будову тіла людини на всіх рівнях організації.

Предмет: структурна організація організму людини, склад її органів та систем

Змістові модулі: Координатна організація руху тіла людини. Структурна організація організму людини. Тканинний рівень організації організму людини. Структурна організація серцево-вудинної системи. Система циркуляції в організмі. Кров та імунітет. Система дихання. Система травлення. Система виділення. Гуморальна система. Структурна організація нервової системи. Нервова регуляція рухової діяльності. Кістка, як орган. З'єднання кісток. М'яз, як орган. Структурна організація верхньої кінцівки та плечового поясу. Структурна організація нижньої кінцівки та тазового поясу. Структурна організація хребетного стовпа. Система забезпечення руху. Структурна організація тіла людини, типи статур.

8. Біохімія

Мета: сформувати у студентів поняття про цілісність живого організму у взаємодії з зовнішнім середовищем на субмолекулярному, молекулярному та клітинному рівні.

Предмет: Якісний і кількісний хімічний склад живих організмів; перетворення речовин, які входять до складу організму, а також, які потрапляють в нього із зовнішнього середовища в процесі клітинного метаболізму; взаємозв'язок процесів перетворення речовин з функціями організму в нормі та при різноманітних станах.

Змістові модулі: Предмет та завдання біохімії, основні положення. Загальні закономірності хімічних процесів в розчинах. Основні положення органічної хімії. Групи біоорганічних сполук. Вуглеводи. Ліпіди. Білки. Амінокислоти. Ферменти. Гормони. Вітаміни. Обмін речовин та енергії. Обмін вуглеводів в організмі. Шляхи обміну ліпідів. Шляхи обміну білків. Обмін в організмі води та мінеральних сполук. Регуляція та інтеграція процесів обміну речовин.

9. Гігієна

Мета: сформувати уявлення про значення природних та соціальних чинників на організм людини, її працездатність, надати знання для правильного вирішення питань запобігання захворювань і підвищення стійкості організму до неблагонадійного впливу зовнішнього середовища.

Предмет: правила і заходи щодо оптимізації середовища, гігієнічні засоби і природні чинники, які використовують для зміцнення здоров'я, розробка та впровадження в життя норм та правил поведінки, спрямованих на збереження здоров'я людини

Змістові модулі: Гігієна як наука. Гігієнічна характеристика факторів навколишнього середовища. Поняття про гігієнічні регламенти. Погода, клімат, мікроклімат. Профілактика несприятливих фізичних та хімічних властивостей повітря на організм людини. Методи визначення та покращення якості повітряного середовища приміщень. Гігієна водопостачання. Гігієнічне оцінювання якості питної води та ґрунту. Гігієнічне значення електромагнітних випромінювань, радіохвильового та оптичного діапазонів. Основи радіаційної гігієни. Гігієнічне значення механічних коливань, профілактика їх шкідливої дії на організм людини. Основи раціонального харчування людини. Профілактика захворювань людини, пов'язаних з харчуванням. Основи гігієни фізичної та розумової праці. Профілактика професійних захворювань та отруєнь. Основи психогігієни та особистої гігієни людини. Режим дня та загартовування організму. Біоритми та їх гігієнічне значення.

10. Фізіологія людини

Мета: формування уявлення про життєдіяльність цілісного організму та його частин – систем органів, окремих органів, тканин, клітин та протікання основних процесів, які забезпечують функції живого організму.

Предмет: причини, механізми та закономірності життєдіяльності організму людини та його взаємодія з навколишнім середовищем

Змістові модулі: Принципи життєдіяльності організму людини. Механізми функціонування окремих систем (нервова, кровообіг, дихання, травлення, обмін речовин, та енергії, терморегуляція, залози внутрішньої секреції, вища нервова діяльність, руховий апарат). Поняття про онтогенез. Вікова періодизація. Особливості розвитку фізіологічних систем в онтогенезі. Загальна характеристика стану головних фізіологічних систем (кровообігу, дихання, нервової, ендокринної, вивідної тощо) в різні вікові періоди. Критичні періоди функціонального стану організму в процесі його особистого розвитку. Врахування вікових особливостей організму при організації фізкультурно-оздоровчих заходів. Фізіологічні методи дослідження людини.

11. Безпека життєдіяльності

Мета: сформувати у студентів необхідні навички індивідуальної захищеності людини, а саме: психологічної готовності адекватно діяти в разі наближення чи виникнення небезпеки, набуття умінь свідомого прийняття рішень; усвідомлення своїх прав та обов'язків щодо власного здоров'я, здоров'я оточуючих, подання першої медичної допомоги; навчити бачити загальну картину небезпек (небезпеки), пов'язаних з навколишнім середовищем, та аналізувати її.

Предмет: основи сучасного механізму охорони праці в Україні.

Змістовні модулі: безпека життєдіяльності як комплексна дисципліна. Законодавче забезпечення системи БЖД Природне середовище і проблеми безпечного довкілля Антропогенний вплив на природне середовище Людина в умовах автономного існування Екологічні кризи, екологічні катастрофи природного походження та їх вплив на життєдіяльність людини.

12. Основи охорони праці

Мета: надання майбутнім фахівцям теоретичних знань і практичних навичок щодо створення безпечних та нешкідливих умов праці в усіх сферах виробництва, надання першої допомоги при їх виникненні.

Предмет: основи механізму комфортної та безпечної взаємодії людини із середовищем, існування та питання захисту від негативних факторів техногенного, природного, військового та соціального характеру.

Змістовні модулі: Законодавство про охорону праці. Види небезпек (вибухо-, пожежної, електро- тощо). Розпізнавання (ідентифікація) небезпечності та шкідливості, захист від них, усунення причин небезпек, ліквідація негативних наслідків. Вибухонебезпека виробництв, вибухозахист. Пожежна безпека. Електробезпека. Гігієна праці та виробнича санітарія. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках. Побутове середовище і вплив його негативних факторів на людину. Небезпеки біотичного походження. Техногенне середовище та його шкідливі фактори. Робочі зони та основи безпеки робочих зон. Надзвичайні ситуації та їх вплив на життєдіяльність населення. Дії в надзвичайних ситуаціях і ліквідація їх наслідків.

13. Теорія і методика фізичного виховання

Мета: навчити організовувати та проводити заняття з фізичного виховання; планувати заняття; спостерігати за розвитком фізичного стану людини; проводити виховну роботу, застосовувати на практиці набуті знання, самостійно працювати з науковою та методичною літературою, удосконалювати свою професійну майстерність.

Предмет: мета, завдання, зміст, засоби, методи та організаційні форми фізичного виховання, а також система найпоширеніших науково-методичних положень, що відбивають сучасний стан фізичного виховання та створюють фундамент для подальшого вдосконалення професійної майстерності майбутнього фахівця.

Змістові модулі: Фізичне виховання як педагогічний процес. Мета, завдання, засоби та методи фізичного виховання. Основи навчання руховим діям, розвиток рухових якостей. Методика побудови занять фізичними вправами. Формування знань, умінь та навичок, необхідних для найбільш ефективного вирішення педагогічних завдань. Використання оздоровчого

впливу фізичних вправ на стан здоров'я учнів при різних формах організації фізичного процесу.

14. Історія фізичної культури

Мета: надати студентам знання, які дозволять їм розглядати ідеї та теорії фізичної культури, спорту в історичному аспекті. Історія фізичної культури та спорту має найважливіше виховне та освітнє значення. Вона сприяє гуманізації учбового процесу, формуванню наукового світовідчуття, надає студентам факти цікавих подій та факти минулих часів.

Предмет: наукове освітлення особливостей різних систем фізичного виховання, рівень розвитку який залежить від культурного рівня народу, від економічного стану будь-якої держави у кожній суспільно-економічній формації.

Змістові модулі: історія фізичної культури та спорту народів СНД з давніх часів по наші дні, народів СРСР, в Україні на місті Олександрівську, теперішньому Запоріжжі; система фізичного виховання запорізьких козаків; історія фізичної культури та спорту народів зарубіжних країн; історія міжнародного спортивного руху, у тому числі виникнення; та розвиток Олімпійських ігор, проблеми сучасного олімпійського спорту; історія розвитку виду спорту, яким займається студент.

15. Олімпійський спорт

Мета: сформувати сучасне уявлення про олімпійський рух, концепцію олімпізму, їх вплив на міжнародний спорт.

Предмет: організаційні, правові, економічні і політичні аспекти функціонування міжнародних і національних організацій олімпійського спорту; теоретичні, організаційні і методичні основи підготовки спортсменів.

Змістові модулі: Історія Олімпійських ігор: концепція олімпізму, вплив на міжнародний спорт. Міжнародні і національні спортивні організації: структура, організаційні, правові, фінансові, політичні аспекти діяльності Організація, програма і учасники Олімпійських ігор. Проблеми розвитку олімпізму в Україні. Теоретичні і методичні основи спортивного тренування завдання, зміст, засоби, методи, принципи. Режим тренувальних навантажень. Види підготовки спортсменів. Методика річного і багаторічного планування і керування цим процесом. Відбір і прогнозування. Моральне, естетичне, патріотичне виховання у процесі тренування.

16. Професійний спорт

Мета: сформувати сучасне уявлення о професійному спорті, його впливу на міжнародний спорт

Предмет: організаційні, соціальні і правові аспекти функціонування

видів професійного спорту, їх міжнародних організацій; теоретичні, методичні і організаційні основи системи спортивної підготовки професіоналів.

Змістові модулі: Передумови виникнення, структура, організаційні, фінансово-економічні, правові та соціальні основи професійного спорту. Відмінні та спільні риси професійного, олімпійського і масового спорту. Проблеми професійного спорту в Україні. Теоретичні та методичні основи спортивної підготовки у професійних видах спорту. Відбір, система змагання. Особливості підготовки спортсменів-професіоналів.

ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

17. Гімнастика з методикою викладання

Мета: навчити проводити заняття з гімнастики враховуючи вік та контингент учнів, особливості навчальних та інших закладів; запобігати травмам; проводити функціональний контроль; організовувати та проводити функціональний контроль; організовувати та проводити масові оздоровчі і нетрадиційні форми занять з гімнастики.

Предмет: методичні особливості викладання гімнастики її завдання і зміст; гімнастична термінологія; характеристика основних засобів гімнастики; засоби запобігання травматизму; масові оздоровчі та нетрадиційні форми гімнастики; планування процесу навчання; організація і проведення різних форм змагань; місця занять та їх оснащення.

Змістові модулі: Значення та місце гімнастики у системі фізичного виховання і спорту. Вступ до предмету, мета та завдання. Історія виду. Методичні особливості викладання гімнастики. Термінологія, класифікація видів. Форми, організація, умови проведення та безпека занять. Засоби гімнастики та методика навчання. Організація, форми, засоби та особливості проведення занять з контингентом різним за віком і підготовленістю у дошкільних, навчальних та інших закладах. Музичне виховання. Планування процесу навчання. Масові форми оздоровчої спрямованості. Організація та проведення змагань. Місця занять та їх оснащення.

18. Плавання з методикою викладання

Мета: навчити плавати спортивними способами, самостійно проводити урок з плавання за написаним конспектом, пірнати в глибину, звільнитись від захватів потопаючого в умовах наближених до реальних, плавати способами на боці, брасом та на спині, виконувати штучну вентиляцію легень та зовнішній масаж серця.

Предмет: техніка спортивних видів плавання, методика спортивного тренування; методика початкового навчання плаванню; техніка прикладного

плавання (на боці, брасом, на спині), техніка пірнання та звільнення від захватів потопаючого, способи рятування; техніка виконання штучної вентиляції легень і зовнішнього масажу серця.

Змістові модулі: Значення та місце плавання у системі фізичного виховання. Основи техніки спортивних способів плавання (вільний стиль, на спині, брас, батерфляй). Методика навчання плаванню. Прикладне плавання: технологія рятування потопаючого. Способи прикладного плавання. Організація та проведення змагань з плавання. Оздоровче плавання.

19. Легка атлетика з методикою викладання

Мета: навчити використовувати різні методи навчання, визначати та усувати помилки в технічних і тактичних діях; розробляти навчальну документацію та проводити заняття з легкої атлетики; організовувати та проводити змагання.

Предмет: значення та місце легкої атлетики у системі фізичного виховання; основи техніки спортивної ходьби, бігу, стрибків та метань; методика навчання видам легкої атлетики; організація та проведення змагань з легкої атлетики.

Змістові модулі: Значення та місце легкої атлетики у системі фізичного виховання. Основи техніки спортивної ходьби, бігу, стрибків та метань. Методика навчання видам легкої атлетики. Організація та проведення змагань з легкої атлетики.

20. Спортивні ігри з методикою викладання

Мета: навчити використовувати різні методи навчання, визначати та усувати помилки в технічних і тактичних діях; розробляти навчальну документацію та проводити заняття зі спортивних ігор; організовувати та проводити змагання.

Предмет: місце та значення спортивних та рухливих ігор у системі фізичного виховання; загальні питання теорії спортивних ігор; методика розробки навчальної документації; зміст програмного матеріалу зі спортивних ігор для шкіл, технікумів, вузів та колективів фізичної культури.

Змістові модулі: Освітнє, виховне та оздоровче значення спортивних та рухливих ігор. Спортивні та рухливі ігри у системі фізичного виховання. Історія виникнення та розвитку спортивних та рухливих ігор. Основи техніки і тактики спортивних ігор. Класифікація способів і тактики гри. Методика навчання спортивних ігор. Організація навчального та тренувального процесу. Правила гри та суддівства. Організація та проведення змагань.

21. Навчальні тренувальні збори

Мета: набуття студентами досвіду тренувального процесу. Удосконалення практичних вмінь та навичок виконання спортивних вправ на тренувальних заняттях.

Предмет: навчально-тренувальні заняття з гімнастики, плавання, легкої атлетики.

Змістові модулі: плавання, гімнастика, легка атлетика.

22. Навчальна педагогічна практика

Мета: формування вміння та навичок педагогічної діяльності з фізичного виховання учнів.

Предмет: опанування професійною діяльністю учителя фізичного виховання, навчання організації та проведення розділів роботи вчителя у школі; засвоєння основ диференційного підходу до учнів.

Змістові модулі: вивчення програмних та науково-методичних вимог щодо організації та проведення навчально-виховної, фізкультурно-оздоровчої, спортивної, науково-дослідної та інших видів робіт. Оволодіння професійними знаннями та навичками педагогічної діяльності вчителя фізичної культури. Складення робочої документації, планування навчальних процесів у класі.

23. Виробнича практика за профілем

Мета: удосконалення студентами практичних вмінь та навичок організації та методики проведення уроків з фізичної культури та навчально-тренувальних занять, спортивної, фізкультурно-оздоровчої та позакласної роботи з представниками усіх вікових груп.

Предмет: опанування професійною діяльністю тренера-викладача, навчання організації та проведення навчально-тренувальних занять; засвоєння основ організаційної діяльності спортивного фахівця, а також судді з виду спорту.

Змістові модулі: вивчення програмних та науково-методичних вимог щодо організації та проведення навчально-виховної, фізкультурно-оздоровчої, спортивної, науково-дослідної та інших видів робіт. Оволодіння професійними знаннями та навичками педагогічної діяльності тренера-викладача. Складення робочої документації, планування навчально-тренувального процесу.

ВИБІРКОВА ЧАСТИНА

ЦИКЛ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

24. Історія світової цивілізації

Мета: показати характеристику основних етапів і тенденцій в цивілізаційному розвитку людства на прикладі окремих епох, країн, культурно-історичних явищ і персоналій.

Предмет: процес історичного розвитку світової цивілізації.

Змістовні модулі: Цивілізація як суспільно-історичне явище. Теорії цивілізацій. Передісторія людського суспільства. Месопотамська, шумерська, вавілонська, єгипетська, індійська та китайська цивілізації. Цивілізації Східного Середземномор'я. Давньогрецька і Давньоримська цивілізації. Візантійська цивілізація. Арабська ісламська цивілізація. Західноєвропейська середньовічна цивілізація. Європа XVII ст. Передіндустріальна цивілізація. Доба Просвітництва. Доба індустріальної цивілізації. Постіндустріальна цивілізація.

25. Риторика

Мета: надати студентам знання з основ класичної та сучасної риторики, сформувані їх риторичну культуру.

Предмет: основи красномовства.

Змістовні модулі: Риторика, як наука та мистецтво. Розділи риторики. Місце риторики в професійній діяльності людини. Розвиток риторики в Давній Греції та в Давньому Римі. Перші школи ораторської майстерності. Розвиток політичного та судового красномовства в Давній Греції. Ораторська діяльність видатних діячів античності: Платона, Аристотеля, Сократа, Демосфена, Цицерона. Основні праці з риторики Аристотеля, Цицерона та Квінтіліана. Ораторська діяльність Феофана Прокоповича. Роль М.Ломоносова в розвитку риторики. Ораторська спадщина Г. Скороводи. Красномовство Київської Русі. Розвиток красномовства в XIX ст.: праці М.Гоголя, А. Чехова з проблем риторики. Розвиток політичного та судового красномовства. Розвиток риторики в 20 ст. Роль вчених письменників та видатних ораторів в формуванні сучасної риторики. Політичне красномовство, його риси, типи, та жанри. Вимоги щодо академічного красномовства: науковість, інформаційність, практичне спрямування та емоційна впливовість. Судове красномовство, його риси та вимоги. Захисні та обвинувачувальні промови. Правила судової етики. Соціально-побутове красномовство, його риси та жанри. Емоційність, виразність та доречність урочистих промов. Індивідуальні риси соціально-побутового красномовства. Релігійне красномовство його роль в формуванні духовної культури суспільства. Техніка мовлення як основний механізм усного виступу. Структура мовленевого апарата. Голос та його особливості: висота, сила, тембр, емоційність. Вербальні засоби публічного виступу. Основи

полемічного мистецтва. Взаємодія оратора і аудиторії. Методика підготовки публічного виступу.

26. Історія світової цивілізації

Мета: Курс переслідує подвійну мету: з одного боку, формування у студента цілісного образу історичного процесу розвитку моральної, естетичної та релігійної сфер соціальних систем, з іншого боку, розкриття шляхів самовдосконалення на основі використання отриманих знань та навичок. Ознайомити студентів та створити мотивацію щодо самостійного пошуку відповідей у найважливіших питаннях світоглядного характеру: визначення сенсу життя, щастя й ін. Реалізації останнього завдання служать виконання самостійної роботи й практичні заняття з використанням активних засобів навчання (аналіз ситуацій, елементи соціально-психологічного тренінгу, групова дискусія).

Предмет: фундаментальні ідеї й концепції етики, естетики й релігієзнавства.

Змістові модулі. Вступ до дисципліни «Історія світової цивілізації». Основи історії етики та естетики: Античність, Середньовіччя, Відродження, Новий Час, Німецька класична філософія. Сучасна етична та естетична думка. Сутність, структура та функції моралі. Сенс життя і моральні основи людського буття. Моральні цінності. Моральний ідеал і проблема свободи вибору. Естетична свідомість, її суть і структура. Сфери естетичної діяльності людини. Естетика мистецтва, його види та функції. Етика та естетика спілкування. Етикет. Сучасні проблеми етичного та естетичного виховання людини.

Релігієзнавство. Предмет релігієзнавства. Визначення релігії. Сутнісна характеристика і походження релігії. Свобода совісті. Світові релігії. Національні релігії. Іслам та його течії. Буддизм та його течії. Християнство як світова релігія. Католицизм. Протестантизм. Православ'я. Християнство в Україні. Сучасні нетрадиційні культури в Україні. Нетрадиційні релігії в Україні.

27. Основи вчень про державу та право

Мета: сформувати основні знання в галузі вчень про державу та право, сформувати відповідний рівень правової свідомості, що дозволить орієнтуватися в суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом.

Предмет: вивчення держави і права, їх основних інститутів та ролі правових норм у регулюванні суспільних відносин.

Змістовні модулі: Виникнення і права. Основні теорії походження держави. Загальна характеристика громадянського суспільства і правової держави. Основи теорії права. Основи правової культури та правового виховання. Юридична відповідальність. Основи конституційного права України. Основи муніципального права України. Трудове право України.

Цивільне право України. Сімейне право України. Адміністративне право України. Кримінальне право України. Екологічне право України.

28. Методика навчання основ здоров'я

Мета: формування професійної компетентності студентів щодо організації і проведення навчальної та позанавчальної роботи з основ здоров'я.

Предмет: набуття життєвих навичок викладання навчального предмету «Основи здоров'я» у загальноосвітній школі.

Змістові модулі: Концептуальні засади методики навчання основ здоров'я у початковій школі. Особливості формування основ здорового способу життя у молодших школярів. Освіта на основі набуття життєвих навичок - ефективна технологія навчання здоровому способу життя. Методичні основи викладання основ здоров'я. Методи організації навчання основ здоров'я. Дидактико-методичні основи організації контрольної-оцінювальної діяльності вчителя з «Основ здоров'я» в 1-4 класах. Використання українських народних традицій охорони та зміцнення здоров'я в навчально-виховному процесі початкової школи.

29. Педагогіка

Мета: формування вміння вільно оперувати педагогічною термінологією, використовувати на практиці дидактичні принципи та методи навчання.

Предмет: наукові та психологічні закономірності процесу виховання та навчання; особливості розвитку людини у різні вікові періоди.

Змістові модулі: Історія розвитку питань виховання та навчання у різні історичні періоди. Особливості розвитку дітей у різні вікові періоди. Корекція відхилень в розвитку дитини. Поняття про дидактику. Психологічні аспекти навчання. Принципи навчання. Методи навчання. Психологічні механізми виховання. Методи виховання. Етапи морального розвитку особистості. Етико-виховний потенціал релігії. Відхилення у поведінці та навчанні школярів. Шкільні неврози. Асоціальна поведінка та соціальна дезадаптованість. Виховання у сім'ї. Особистість батьків та помилки у вихованні.

30. Соціологія

Мета: формування розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ і процесів.

Предмет: закономірності формування, функціонування соціальних спільнот та індивідів в процесах їх внутрішньо групової життєдіяльності.

Змістовні модулі: Сутність та історія соціологічної науки. Методологічні основи соціології. Суспільство як соціальна система, його соціальна структура. Соціологічний аналіз. Соціальна стратифікація, її динаміка. Особистість у системі соціальних зв'язків. Соціальні інститути та процеси. Базисні

компоненти соціального життя. Соціологія економічного життя, соціологія молоді, соціологія сім'ї. Соціологія праці. Соціологія особистості. Соціальна діяльність та поведінка особи. Методологія та техніка соціологічних досліджень.

31. Психологія

Мета: засвоєння теоретичних та практичних засад загальної психології та психології фізичного виховання та спорту; використання засобів та прийомів психологічних знань в практичній діяльності викладача фізичної культури, реабілітолога.

Предмет: психологія особистості людини як цілостної структури, що складається з соціально обумовлених (направленість) та біологічно обумовлених (темперамент, задатки, інстинкти, найпростіші потреби) сторін особистості; сторін, обумовлених життєвим досвідом та вихованням (звички, знання, вміння та навички), індивідуальних особливостей психічних функцій (їх якісна своєрідність та рівень розвитку).

Змістові модулі: Принципи та зміст психології спортивної діяльності. Закономірності практичного використання психології при підготовці спортсменів різної кваліфікації. Поєднання фундаментальної та прикладної психології відповідно до специфіки галузі. Практичне використання знань з психології у процесі фізичного виховання та спортивного тренування. Методи вивчення та корекції психічних сторін особистості людини.

ЦИКЛ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ТА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

32. Вступ до спеціальності

Мета: сформувати у студентів уявлення про роль та соціальне значення фахівця фізичного виховання та спорту, умови та напрямки діяльності, у процесі навчання активно використовувати основні форми самостійної роботи; володіти різними видами техніки конспектування; мати навички роботи з бібліотечними каталогами; ефективно планувати і організовувати виконання НДРС; оформлювати студентські наукові роботи за вимогами ГОСТу.

Предмет: особливості роботи фахівця фізичного виховання та спорту, формування основних функцій керівника, розробка психолого-педагогічних основ оптимізації професійної освіти на факультеті.

Змістові модулі: Фізична культура і спорт як явище і сфера діяльності фахівця. Кваліфікаційна характеристика бакалавра фізичного виховання та спорту. Характеристика діяльності викладача фізичного виховання, тренера - викладача, організатора масової фізичної культури. Інститут фізичної культури: навчальна, науково-дослідна, спортивна і виховна робота. Самостійна робота

студентів у навчальний та позаурочний час. Основні напрямки та проблематика НДРС. Характеристика планування, організації, методів дослідження та оформлення студентських наукових робіт.

33. Педагогічні дослідження фізичного виховання та спорту

Мета: ознайомлення і оволодіння студентами основними методами наукового дослідження, і формування умінь використовувати різні методи дослідження для рішення завдань в області фізичної культури та спорту.

Предмет: теоретична основа: визначення понять - актуальність, мета, наукова гіпотеза, методи і організація дослідження; методи збору інформації; педагогічне спостереження; контрольні іспити; педагогічні експерименти; математико-статистичні методи; практичне використання результатів дослідження

Змістові модулі: методика організації дослідження; класифікація специфічних педагогічних методів дослідження; загальні вимоги до методів дослідження; типова схему експерименту, статистична обробка результатів дослідження та їх аналіз.

34. Долікарська медична допомога у невідкладних станах

Мета: навчити студентів швидко орієнтуватись у складних ситуаціях нещасних випадків, правильно визначати вид і характер ушкоджень, захворювань, вибрати спосіб надання першої долікарської допомоги при невідкладних станах та кваліфіковано здійснити її.

Предмет: вивчення дій, що надаються на місці пригоди, під час транспортування в лікувальних та фармацевтичних закладах до прибуття лікаря.

Змістові модулі: Методи обстеження хворих. Загальні принципи надання першої долікарської допомоги. Невідкладні стани при захворюваннях внутрішніх органів. Гострі алергійні стани. Кома. Шок. Реанімація, принципи та методи. Перша долікарська допомога при ранах і кровотечах. Перша долікарська допомога при ушкодженні м'яких тканин, кісток, суглобів. Перша долікарська допомога при опіках, відмороженнях, нещасних випадках та отруєнні.

35. Міжнародний Олімпійський та спортивний рух

Мета: навчити пропагувати заняття фізичною культурою та спортом.

Предмет: теорія Олімпізму; Олімпійські гасла; засоби пропаганди фізичної культури та спорту.

Змістові модулі: Основні поняття. Теорія Олімпізму. Олімпійський рух в Україні. Міжнародний спортивний рух. Міжнародні спортивні організації.

Міжнародні суспільні спортивні організації. Пропаганда фізичної культури та спорту в Україні та закордоном.

36. Гігієна фізичного виховання та спорту

Мета: визначення особливостей впливу факторів зовнішнього середовища на організм дітей та підлітків, а також людей, які займаються фізичною культурою та спортом, надання знань про основні гігієнічні вимоги до організації занять фізичною культурою і спортом.

Предмет: нормативні правила і заходи спрямовані на створення оптимальних умов для здійснення процесу спортивного тренування, гігієнічні засоби і природні чинники, що використовують для зміцнення здоров'я та підвищення працездатності людей.

Змістові модулі: Основи гігієни дітей та підлітків. Гігієнічні вимоги до умов перебування дітей та підлітків в навчально-виховних та оздоровчих закладах. Гігієнічні вимоги до організації проведення фізичного виховання і трудового навчання дітей та підлітків. Гігієнічні вимоги до спортивних споруд. Гігієнічні вимоги до побудови тренувального процесу на різних етапах спортивної підготовки спортсменів. Профілактика перетренування. Особливості гігієнічного забезпечення спортсменів в різних клімато-географічних умовах. Методи гігієнічної оцінки харчування спортсменів. Особиста гігієна, гігієна одягу та взуття спортсмена. Вплив шкідливих звичок та допінгів на стан здоров'я спортсменів.

37. Інформаційні технології в фізичному вихованні та спорті

Мета: надання знань зі структури, функцій, принципів дії інформаційних систем в фізкультурно-спортивних технологіях та практичне закріплення суттєвих аспектів роботи з ними.

Предмет: інформаційно-довідкові системи, бази даних, Інтернет-технології, автоматизовані інформаційні системи підприємств з надання фізкультурно-спортивних та оздоровчих послуг.

Змістові модулі: Поняття інформаційних систем. Призначення і функції інформаційних систем в лікувальній та рекреаційних системах. Стан впровадження інформаційних технологій. Інтернет-технології в фізкультурно-спортивних та оздоровчому бізнесі. Глобальні дистриб'юторні системи в спорті. Інформаційні технології створення фізкультурно-спортивного продукту.

38. Діагностика і моніторинг стану здоров'я

Мета: забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про традиційні та нетрадиційні методи діагностики фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я і навчити їх користуватися ними для оцінки способу життя, планування оздоровчої діяльності та моніторингу ефективності запропонованих методів оздоровлення.

Предмет: методи встановлення стану здоров'я різних груп населення.

Змістовні модулі: Поняття про здоров'я і аналіз його критеріїв. Моделі та норми в оцінці життєздатності. Тестування фізичного компоненту здоров'я. Методи дослідження стану окремих органів і систем. Визначення, критерії, методи діагностики психічного здоров'я. Соціальне здоров'я, його оцінка. Методи оцінки популяційного здоров'я. Методи моніторингу стану здоров'я, «Паспорти здоров'я». Інтегральна оцінка рівня фізичного здоров'я. Оцінка фізичного стану. Визначення адаптаційного потенціалу.

39. Психологія фізичної культури та спорту

Мета: надати студентам знання з психології спілкування та сформувати навички міжособистісної комунікації.

Предмет: психологічні закономірності спілкування на особистісному рівні.

Змістовні модулі: Міжособистісне спілкування та його різновиди. Психологія сприйняття людини людиною. Психологія оцінки людини. Психологічні помилки та пастки на шляху міжособистісного спілкування. Основні психологічні типи та їх характерні комунікативні риси.

40. Адаптивне фізичне виховання

Мета: надання теоретичних знань і практичних навичок спрямованих на усунення і компенсацію обмежень життєдіяльності та соціальну адаптацію людей з обмеженими можливостями

Предмет: методологія організації фізичної культури людей з обмеженими можливостями з метою компенсації втраченої фізіологічної функції або навичок, та залучення їх до активного суспільного життя.

Змістовні модулі: Інвалідність як суспільно-медичний феномен. Адаптивна фізична культура, як сучасний напрям в реабілітації. Основні положення медичної генетики і тератології. Активна фізична культура і спорт осіб з порушеннями інтелектуального розвитку. Фізична реабілітація дітей та підлітків з інвалідизуючими захворюваннями центральної нервової системи: ДЦП, периферичним паралічем, епілепсією. Адаптивна фізкультура для дітей і підлітків з порушеннями слуху, зору, мовлення. Інваліди молодого віку внаслідок травм і каліцтв. Адаптивна фізкультура в похилому віці та старості. Матеріально-технічне забезпечення адаптивної фізичної культури.

41. Основи фізичної реабілітації

Мета: формування глибоких знань по загальним положенням фізичної реабілітації, її ролі в сучасній медичній практиці та її значення для суспільства.

Предмет: ринок соціально-культурних послуг з основними ознаками оздоровчо-відновлювальних послуг.

Змістові модулі: Визначення фундаментальних понять реабілітації. Система реабілітації. Медична реабілітація. Фізична реабілітація. Психологічна реабілітація. Організаційні аспекти реабілітації. Етапи реабілітації. Засоби реабілітації. Деякі аспекти реабілітації інвалідів. Особливості реабілітації спортсменів. Вікові і статеві особливості реабілітації. Система організації реабілітаційних заходів. Роль менеджера.

42. Основи сучасної клубної роботи

Мета: отримати та засвоїти основні знання і вміння керівної та організаційної роботи на штатних посадах сучасних спортивних, оздоровчих, дитячо-юнацьких клубів.

Предмет: структура сучасних спортивно-оздоровчих, дитячо-юнацьких клубів; нормативно-правова база функціонування сучасних клубів; принципи і закони побудови сучасної клубної роботи в галузі спорту; шляхи подальшого розвитку сучасної спортивної клубної роботи в Україні.

Змістові модулі: основи організації сучасної клубної роботи; зміст основних нормативних документів що до функціонування клубів з фізичної культури та спорту; спортивно-масові заходи, рекламна та агітаційно-пропагандистська робота в межах наданих чинним Законодавством прав.

43. Управління фізичною культурою та спортом

Мета: навчити реалізовувати основні та допоміжні функції управління, формувати раціональну структуру органів управління фізкультурно-спортивної організації; визначати мету та завдання роботи, складати план та графік дій, виконувати регулювання та контроль роботи, підбирати фахівців, проводити наради, тощо. Аналізувати фізкультурно-спортивну послугу як товар. Систематизувати та класифікувати фізкультурно-оздоровчі та спортивні послуги за різними критеріями. Розробляти маркетингову політику фірми. Організувати рекламну діяльність клубу, секції. Розробляти економічну модель спортивних змагань, фестивалів та інших заходів.

Предмет: методологія аналізу мотивації дії фахівців, які надають фізкультурно-спортивні та оздоровчі послуги населенню.

Змістові модулі: Методологічні основи управління фізичною культурою та спортом. Об'єкт, предмет управління, понятійний апарат. Основні та допоміжні функції управління. Фізична культура і спорт як система. Державні та громадські органи управління фізичною культурою та спортом. Система підготовки та підвищення кваліфікації кадрів з фізичної культури і спорту. Структура і зміст діяльності фахівця фізичної культури і спорту в управлінні. Особистість як суб'єкт управління.

Ринкові відносини у сфері фізичної культури і спорту: особливості формування та розвитку. Підприємництво у сфері фізичної культури і спорту. Спортивний маркетинг та його складові частини. Спортивне спонсорство.

Ліцензування у спорті. Реклама та її діяльність. Правове регулювання маркетингу у спорті. Маркетинг спортивних змагань. Фізкультурно-спортивна послуга, як товар.

44. Фізкультурно-спортивні споруди

Мета: навчити здійснювати аналіз функціональної відповідності окремих місць занять, споруд і комплексів та експлуатацію фізкультурне спортивних споруд; використовувати технологічні та конструктивні особливості фізкультурно-спортивних споруд, їх обладнання, інвентарю та оснащення для вдосконалення організації та збільшення методичних можливостей навчально-тренувального процесу, проведення масових фізкультурних та спортивних заходів.

Предмет: сучасні уявлення про матеріальну базу, функціонально орієнтовану на роботу фахівця з фізичної культури та спорту.

Змістові модулі: сучасні уявлення про матеріальну базу, функціонально орієнтовану на роботу фахівця з фізичної культури та спорту. Класифікація фізкультурно-спортивних споруд. Положення та паспорт фізкультурно-спортивних споруд. Організаційно-методичні основи експлуатації фізкультурно-спортивних споруд.

Функціональні основи розміщення обладнання та інвентарю в фізкультурно-спортивних спорудах та комплексах. Основні положення організації платних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню на фізкультурно-спортивних спорудах.

45. Правове забезпечення фізичної культури та спорту

Мета: формування у студентів знань законодавчих та інших нормативних правових актів, що регулюють сферу надання фізкультурно-спортивних послуг.

Предмет: зміст законів та інших нормативних актів, які є правовою основою діяльності в сфері надання фізкультурно-спортивних послуг населенню.

Змістовні модулі: Законодавство України в галузі. Державна програма розвитку. Законодавчі акти. Нормативні акти. Цивільно-правові зобов'язання та договори. Порядок оформлення виїзду українських громадян за кордон. Міжнародні нормативні акти. Законодавчий захист прав споживачів. Правове регулювання відносин у сфері фізичної культури та спорту. Ліцензування фізкультурно-оздоровчої діяльності. Стандартизація фізкультурно-оздоровчої діяльності та об'єктів спортивної індустрії. Сертифікація спортивно-оздоровчих послуг. Правове регулювання основних спортивно-оздоровчих послуг.

46. Спортивна морфологія

Мета: опанувати загальні принципи функціонування опоро-рухового апарату людини, його адаптацію до виконання рухів в різних режимах,

компенсаторно-приспосувальні механізми, синдроми, що виникають в організмі людини, як відповідна реакція на фізичні навантаження

Предмет: опорно-руховий апарат людини та зміни при адаптації його до виконання рухів у різних режимах (нормокінетичному, гіперкінетичному, гіпокінетичному).

Змістові модулі: Структурна організація єдиної системи руху. Функціонування й активація єдиної системи руху. Приспосовність рухової системи: короткострокова адаптація, довгострокова адаптація. Морфо-функціональні особливості адаптивно- та компенсаторно-приспосувальних механізмів організму людини. Методи морфо-функціональної оцінки рухової системи організму людини.

47. Фізіологічні основи фізичної культури

Мета: визначення фізіологічних закономірностей реакцій систем організму на фізичні навантаження, фізіологічні закономірності втоми та відновлення.

Предмет: Фізіологічні механізми адаптації організму людини до фізичного навантаження.

Змістові модулі: Введення у фізіологію фізичних вправ і спорту. М'язовий контроль. Рухи. Роль нервової системи у регуляції рухів. Основні енергетичні системи. Гормональна регуляція м'язової діяльності. Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності. Адаптація серцево-судинної системи до м'язової діяльності. Регуляція дихання при виконанні фізичного навантаження. М'язова діяльність в умовах зниженого і підвищеного атмосферного тиску, а також відносній невагомості. Об'єм тренувальних навантажень. Засоби, які сприяють підвищенню працездатності. Харчування і харчова енергетика. Оптимальна маса тіла для занять спортом. Процес старіння і немолодий спортсмен. Статеві відмінності в жінка спортсменка. Вибір фізичних вправ для зміцнення здоров'я і підвищення рівня фізичної підготовленості.

48. Спортивна медицина

Мета: засвоєння теоретичних і практичних знань про підвищення спортивної працездатності, спортивних результатів, розширення адаптаційних можливостей організму людини до фізичних навантажень.

Предмет: Медико-педагогічний і гігієнічний контроль за особами, що займаються фізичною культурою та спортом.

Змістові модулі: Історія спортивної медицини. Цілі та задачі спортивної медицини. Дослідження та оцінка фізичного розвитку. Задачі, організація, методика комплексного медичного обстеження осіб, що займаються фізичною культурою та спортом. Функціональні проби та тести. Диференційний медично-педагогічний контроль. Відбір та орієнтація у спорті. Вплив великих фізичних навантажень на опорно-руховий апарат та функціональний стан. Фактори, що

погіршують фізичну працездатність та стан здоров'я спортсменів. Система комплексної реабілітації спортсменів. Профілактика травм та захворювань опорно-рухового апарату. Консервативні методи реабілітації при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату. Реабілітація інвалідів-спортсменів.

Організація лікувально-фізкультурної служби. Долікувальна медична допомога та її організація.

49. Комп'ютерна техніка та методи математичної статистики

Мета: формування сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці; формування теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних явищ і процесів суспільного життя, оволодіння методами статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичні таблиці, графіки, виявляти закономірності та тенденції розвитку..

Предмет: засоби комп'ютерної техніки, формалізація та алгоритмізація сучасних інформаційних процесів.

Змістовні модулі: Еволюція інформаційних систем, технологій. Інформаційні ресурси організації. Характеристика та класифікація засобів комп'ютерної техніки. Архітектура та принципи функціонування ПК. Технологія роботи у середовищі графічних операційних систем. Технологія створення, редагування та показу електронних презентацій. Формалізація та алгоритмізація обчислювальних процесів. Технологія створення, редагування та форматування електронних таблиць, діаграм, текстових документів, математична обробка та аналіз даних у комп'ютерному середовищі. Поняття бази даних, структура, технологія проектування. Редагування та корегування основних об'єктів СУБД. Основи програмування, автоматизація робочих процесів у комп'ютерному середовищі. Інтерфейс користувача та технологія роботи у мережі Internet. Теорія статистики. Єдина система обліку та статистики в країні. Суть і методика проведення статистичних спостережень. Форми, види та способи спостереження. Статистична звітність, види звітності та контролю. Класифікація узагальнюючих статистичних показників та специфічні способи їх виміру. Абсолютні, відносні та середні величини. Індекси, техніка їх обчислення та економічний зміст. Побудова аналітичних таблиць та рядів динаміки. Поняття ефективності та системи показників.

50. Основи раціонального харчування

Мета: ознайомлення студентів з основами раціонального харчування, способами збереження та зміцнення здоров'я за допомогою здорового, профілактичного та лікувального харчування,

Предмет: окремі групи харчових продуктів, їх значення в зміцненні здоров'я та профілактиці захворювань

Змістові модулі: Теоретичні та практичні аспекти впливу харчування на стан здоров'я людей різного віку, професій, умов проживання. Основи раціонального харчування, орієнтованого на адекватний та збалансований підхід до особистості. Теоретичні та практичні основи профілактичного харчування. Властивості окремих груп харчових продуктів, їх значення в зміцненні здоров'я та профілактиці захворювань.

ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

51. Рухливі ігри

Мета: забезпечити засвоєння практичного ігрового матеріалу, вивчення основ методики його використання, прищепити практичні навички в організації та проведенні рухливих ігор в різних умовах шкільної та позашкільної роботи.

Предмет: зміст рухливих ігор в учбовій роботі; зміст рухливих ігор в секційній роботі, методика організації і методика проведення рухливої гри з дітьми дошкільного, молодшого, середнього та старшого шкільного віку; методика використання рухливих ігор в різних умовах шкільної та позашкільної роботи; основи теорії гри, основні поняття та класифікація рухливих ігор

Змістові модулі: основи теорії виникнення гри, основні поняття гри і педагогічне значення рухливих ігор. Зміст та основи методики використання рухливих ігор в роботі з дітьми різного віку в умовах школи. Зміст та основи методики використання рухливих ігор в позашкільній роботі з дітьми різного віку. Методика організації і проведення з рухливих ігор.

52. Спортивно-педагогічне вдосконалення

Мета: вдосконалення освітньо-професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту за допомогою поглиблення знань в галузі оздоровчого впливу рухових систем.

Предмет: Спортивно-педагогічне вдосконалення містить у собі: спрямованість на педагогічну роботу; вміння володіти собою у будь-якій ситуації; педагогічний такт; спортивну етику; необхідність мати високий рівень знань з дисциплін різного напрямку.

Змістові модулі: Основні напрямки розвитку обраного виду спорту. Критерії відбору у групи навчальної підготовки. Лікарсько-педагогічний контроль. Рівень біологічної зрілості учнів. Рівень розвитку рухових якостей; фізичну, технічну, тактичну підготовленість. Дозування психомоторного навантаження. Техніка виконання усіх фізичних вправ з обраного виду спорту, також вправи загальної фізичної підготовки. Організація спортивного колективу. Спортивний інвентар до занять обраного виду спорту та його

значення. Склад основних документів (фінансових та учбово-методичних, які регламентують роботу).

53. Самозахист

Мета: навчити методикам навчання та техніки виконання прийомів та рухливим діям які надходять до програми розділу "Самозахист".

Предмет: загальні відомості про самозахист.

Змістові модулі: Методика навчання навичкам і вмінням самозахисту; методика організації та проведення занять. Правова база виконання засобів самозахисту для забезпечення особистої безпеки.

54. Спортивна метрологія

Мета: навчити основним вимогам та положенням метрології у спорті, методам та засобам вимірювання і реєстрації фізичних величин, конструкції та принципу дії вимірювальних і реєструючих засобів, педагогічним основам їх використання та застосування у практиці спортивних тренувань, основним положенням оцінювання спортивних вимірювань та метрологічним принципам тестування у спорті.

Предмет: кількісні параметри рухової діяльності спортсменів, результати тестування, методи вимірювань якостей в практиці спортивних тренувань.

Змістові модулі: Теоретичні основи, практичні методи та засоби вимірювання параметрів рухової функції людини. Математико-статистичні методи об'єктивізації процесів обробки та аналізу кількісних результатів вимірювань. Розмір, його вимірювання. Види та шкали вимірювань, оцінка результатів вимірювань. Методичні основи тестування рухових функцій. Методи кваліметрії. Інструментальні методи вимірювань. Вимірювальні системи.

55. Конфліктологія

Мета: формування знань про факти, механізми і закономірності виникнення та усунення конфліктів, про шляхи їх попередження під час соціальної взаємодії та управління трудовим колективом, формування вмінь психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин в групах, набуття практичних навичок результативного розв'язання конфліктних ситуацій в системі "людина – людина", а також набуття практичних навичок позитивного розв'язання між особистісних протиріч.

Предмет: феноменологія і концептуалізація конфлікту.

Змістові модулі: Загальна теорія конфлікту. Особистість і конфлікт. Конфлікти у різних сферах людської взаємодії. Управління конфліктом.

56. Маркетинг спортивно-оздоровчої діяльності

Мета: формування вмій та навичок щодо застосування маркетингового інструментарію в спортивно-оздоровчих технологіях.

Предмет: закономірності, які виникають в процесі створення, просування та надання спортивно-оздоровчих технологій на ринку послуг.

Змістовні модулі: Сутність, зміст, цілі та задачі маркетингу. Концепція і філософія маркетингу. Зміст і основні спрямування маркетингових досліджень та система маркетингової інформації. Сегментація ринку. Формування маркетингової стратегії. Маркетингова продуктова, цінова, збутова, комунікаційна стратегії підприємств, які надають спортивно-оздоровчі послуги. Особистий продаж в комплексі маркетингових комунікацій. Стимулювання збуту, пропаганда та реклама в комплексі маркетингових комунікацій. Засоби розповсюдження реклами. Виставки і ярмарки. Організація і контроль маркетингу підприємств з надання спортивно-оздоровчих послуг.

57. Спортивне орієнтування

Мета: навчити проводити заняття зі спортивного орієнтування враховуючи вік та контингент учнів, особливості навчальних та інших закладів; запобігати травмам; проводити функціональний контроль; організувати та проводити функціональний контроль; організувати та проводити масові оздоровчі зі спортивного орієнтування.

Предмет: методичні особливості викладання спортивного орієнтування його завдання і зміст; термінологія; характеристика основних засобів спортивного орієнтування; засоби запобігання травматизму; масові оздоровчі заходи; планування процесу навчання; організація і проведення різних форм змагань; місця занять та їх оснащення.

Змістові модулі: Значення та місце спортивного орієнтування у системі фізичного виховання і спорту. Вступ до предмету, мета та завдання. Історія виду. Методичні особливості викладання спортивного орієнтування. Термінологія, класифікація видів. Форми, організація, умови проведення та безпека занять. Засоби спортивного орієнтування та методика навчання. Організація, форми, засоби та особливості проведення занять з контингентом різним за віком і підготовленістю у навчальних та інших закладах. Планування процесу навчання. Масові форми оздоровчої спрямованості. Організація та проведення змагань. Місця занять та їх оснащення.

58. Туризм з методикою викладання

Мета: навчити складати плани проведення туристських походів; організувати походи та екскурсії; орієнтуватися на місцевості, виконувати правила безпеки; вирішувати практичні завдання організаційної педагогічної і науково-методичної роботи з туризму; виконувати розрядні нормативи по спортивному туризму; проводити заходи спортивно-оздоровчого туризму;

брати участь у туристичних походах і подорожах, дотримуючись техніки безпеки.

Предмет: загальні відомості про туризм та організація комплексних заходів з підготовки та проведення походів та екскурсій; науково-методичні основи розвитку туризму; оздоровчий вплив туризму на організм людини; техніка спортивного туризму; методика початкового навчання спортивному туризму; правила проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю; основні положення правил проведення змагань; основні нормативи спортивних туристських походів; вимоги щодо туристського досвіду учасників та керівників туристських спортивних походів; правові, соціально-психологічні й економічні особливості занять туризмом.

Змістові модулі: Вступ до предмету. Туризм як засіб фізичного виховання. Види туризму. Підготовка туристського спорядження та особливості харчування в умовах походу. Організація проведення масових туристичних заходів. Заходи безпеки під час походу. Організація і проведення занять по туризму. Науково-дослідницька робота в сфері туризму. Правові, соціально-психологічні й економічні особливості занять туризмом.

59. Біомеханіка

Мета: навчити використовувати теоретичні знання з біомеханіки при складанні педагогічних програм навчання, удосконалення рухових дій та використання ТЗН та тренажерів у різних умовах.

Предмет: закономірності виявлення рухової функції людини, основи теорії біомеханічних вимірювань, біомеханічного аналізу та дидактики рухових дій.

Змістові модулі: Поняття про рухові дії людини. Будова та функції рухового апарату, біомеханічні характеристики рухів. Методи аналізу біомеханічних характеристик. Закономірності управління руховими діями. Види рухових дій та особливості моторики. Основи теорії побудови фізичних вправ, закономірності моделювання та основи дидактики рухових дій.

60. Організація та методика масової фізкультури

Мета: навчити ефективно використовувати на практиці основні положення теорії методики управління масовою фізкультурно-оздоровчою роботою. Організувати фізкультурно-оздоровчу роботу серед населення

Предмет: характеристика основних напрямків залучення населення до занять фізичною культурою; методика організації культурно-оздоровчої роботи.

Змістові модулі: Мета, завдання, структура та зміст професійної діяльності організатора масової фізичної культури. Організація масової фізичної культури у різних ланках фізкультурного руху. Методика проведення занять оздоровчого характеру з різними групами населення.

61. Організація та проведення спортивно-оздоровчих заходів

Мета: навчити ефективно використовувати на практиці основні положення теорії методики управління масовою фізкультурно-оздоровчою роботою, організовувати фізкультурно-оздоровчу роботу серед населення.

Предмет: характеристика основних напрямків залучення населення до занять фізичною культурою; методика організації фізкультурно-оздоровчої роботи.

Змістові модулі: Мета, завдання, структура та зміст професійної діяльності організатора масової фізичної культури. Організація масових фізкультурно-оздоровчих заходів у різних ланках фізкультурного руху. Методика проведення заходів фізкультурно-оздоровчого характеру з різними групами населення.

62. Теорія обраного виду спорту з основами методик

Мета: навчити організовувати та проводити ефективну виховну та навчально-тренувальну роботу з обраного виду спорту; формувати у спортсменів загальні та спеціальні знання, вміння та навички; розвивати фізичні якості; підвищувати рівень функціональних можливостей організму і на базі цієї діяльності сприяти гармонійному фізичному і соціальному розвитку особистості.

Предмет: становлення, структура та предмет теорії та методики обраного виду спорту; сучасний стан та тенденції розвитку виду спорту; основні поняття теорії та методики обраного виду спорту; мета, задачі, методи та основні принципи спортивного тренування в обраному виді спорту; структура спеціальної підготовки в обраному виді спорту; принципи управління багаторічною підготовкою спортсменів; особливості професійно-педагогічної діяльності викладача-тренера з виду спорту.

Змістові модулі: Історія виду спорту. Основні поняття, терміни, класифікація засобів виду. Основи організації, умови проведення, технічні засоби, забезпечення безпеки навчальних та навчально-тренувальних занять. Організація змагань. Структура федерацій. Професійний спорт. Основи техніки виду спорту. Особливості організації та проведення занять з різним контингентом студентів. Розвиток рухових якостей. Структура підготовки. Управління багаторічною підготовкою. Багаторічне та перспективне планування тренувального процесу. Особливості професійно-педагогічної діяльності викладача-тренера з виду спорту. Науково-дослідна робота з проблем виду спорту. Сучасний стан та тенденції розвитку виду спорту. Соціально-економічні та правові основи діяльності спеціаліста.

63. Лікувальна фізична культура

Мета: вивчення теоретичного матеріалу і набуття практичних навичок адекватного виконання лікувальних вправ і інших прийомів лікувальної фізкультури.

Предмет: Засоби фізичної культури лікувальної дії на організм хворої людини.

Змістові модулі: Вступ. Предмет та задачі ЛФК. Історія розвитку ЛФК. Основні педагогічні принципи ЛФК. Засоби, методи та форми ЛФК. Корекція методами ЛФК порушень опорно-рухового апарату, функціонування системи дихання, серцево-судинної системи, центральної та вегетативної нервової системи. ЛФК в офтальмології, стоматології. Комплекси ЛФК чоловіків і жінок різних вікових груп. Комплекси ЛФК для дітей. Комплекси ЛФК для вагітних жінок. Комплекси ЛФК для занять у воді. Комплекси ЛФК з арсеналу східної медицини.

64. Атлетизм

Мета: навчити добирати необхідні силові вправи для розвитку окремих груп м'язів і правильно виконувати їх. Складати комплекси вправ для побудови занять силового характеру.

Предмет: загальні відомості про атлетизм. Методи розвитку сили та збільшення м'язової маси за допомогою силових вправ. Базові та формуючі вправи для розвитку м'язів шиї, пояса верхньої, кінцівки, грудей, живота, спини, стегон, гомілок.

Змістові модулі: вступ до предмету. Методи розвитку сили та м'язової маси. Основи побудови занять силового характеру. Комплекси вправ для розвитку м'язів шиї, пояса верхньої кінцівки, грудей, живота, спини, стегон, гомілок.

65. Масаж

Мета: сформувати знання, вміння та практичні навички по проведенню основних та додаткових способів класичного, реабілітаційного та спортивного масажу.

Предмет: основні та допоміжні методи і прийоми масажу.

Змістові модулі: Історія розвитку масажу та його класифікація. Системи масажу та його класифікація. Фізіологічні основи масажу. Вплив масажу на організм. Гігієнічні вимоги до масажу. Методика масажу. Показання та протипоказання. Методика та техніка масажу. Прийоми масажу. Техніка, фізіологічний вплив і види різних прийомів масажу. Масаж у сполученні з рухами. Масаж окремих частин тіла. Масаж голови, обличчя, шиї. Масаж верхніх, нижніх кінцівок. Масаж спини, поперекової зони тазу. Масаж грудей, черева. Загальний масаж.

66. Теорії і технології фізкультури та спорту

Мета: одержати комплекс наукових знань про засоби і методи збереження, зміцнення і вдосконалення здоров'я, усвідомити необхідність підвищення рухової активності населення, компенсації недостатніх енерговитрат у повсякденному житті, підвищувати рівень фізичного здоров'я населення засобами фізичної культури.

Предмет: Оздоровче тренування як основа здорового способу життя населення.

Змістові модулі: Фізіологічні основи оздоровчого тренування. Відношення вікових та статевих особливостей до занять фізичною культурою. Необхідні компоненти здорового способу життя. Раціональне харчування при заняттях ФОТ. Методологічні основи оздоровчих технологій ФКС. Дослідження та оцінка фізичного розвитку. Вивчення функціонального стану організму. Методика оздоровчого тренування у фітнесі. Історія розвитку. Оздоровчий вплив на організм. Психологічна підготовка. Особливості харчування. Калланетика. Принцип тренування. Оздоровчий вплив пілатесу на організм. Особливості техніки виконання вправ за методикою Дж.Пілатеса. Нетрадиційні види оздоровчого тренування. Цигун. Йога. Анімалотерапія. Музикотерапія. Сміхотерапія. Комплексні оздоровчі тренування. Застосування ФОТ при різних захворюваннях та ліквідації наслідків професійних захворювань.

Соціальні комунікації

Мета: подання системи теоретико-практичних знань про правила сучасного обміну інформацією в соціумі.

Предмет: інформаційні транзакції у соціальному середовищі.

Змістові модулі: Соціальна комунікація як умова існування соціуму. Соціальні комунікації як навчальна дисципліна. Предмет і завдання курсу. Теоретико-методологічні та історичні засади соціальних комунікацій. Мова як символічна комунікативна система. Комунікація як процес. Комунікація як процес. Комунікаційні бар'єри та способи їх подолання.

Цінності європейської цивілізації

Мета: розкрити роль цінностей в формуванні і розвитку європейської цивілізації; теоретичне обґрунтування аксіологічного аспекту формування світогляду у відношенні людини до дійсності; усвідомити становище та роль цінностей в суспільстві.

Предмет: систему цінностей в суспільстві; формування і трансформація базових цінностей європейської цивілізації і їх ролі в розвитку.

Змістовні модулі: Передісторія аксіології – розділу філософії про цінності 2. Поняття цінностей. Предмет аксіології. 3. Становлення філософської теорії цінності в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. 4. Розвиток аксіологічної думки в останні десятиріччя ХХ ст. Європейська цивілізація і загальнолюдські цінності: унікальність і єдність. Специфіка генезису й особливості етапів формування

Європейського Союзу. Європа і виклики мультикультуралізму: діалог цивілізацій. Іслам у Європі.

Геополітика

Мета: формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.

Предмет: механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.

Змістовні модулі: Політика як суспільне явище. Влада, види та форми; джерела та ресурси; поділ, способи досягнення та здійснення. Легітимність влади. Сутність політичних відносин та принципів. Форма правління. Політична система, її інститути. Ознаки та функції держави. Механізм державної влади. Форма державного устрою. Класифікація, функції політичних партій. Основні політичні течії та їх доктрини. Партійні системи. Виборчі системи - сутність та типи. Технологія виборчого процесу, громадсько-політичні організації, об'єднання та рухи. Політична система України. Теорія та практика сучасного політичного процесу, політична свідомість і політична культура. Тоталітаризм і тоталітарний режим. Авторитаризм та авторитарний режим. Основні риси демократичного режиму. Політичний режим в Україні на сучасному етапі. Внутрішня та зовнішня політика й міжнародні відносини. Способи політичного прогнозування.

Основи медичних знань

Мета: дати студентам знання з освоєння прийомів першої допомоги потерпілим від нещасних випадків і хворим з гострими захворюваннями, навчання навичкам виконання різних процедур по допомозі хворим, а також знайомство з основними соціально-медичними проблемами здоров'я населення.

Предмет: невідкладні стани, які несуть загрозу життю та здоров'ю при гострих захворюваннях, травмах, нещасних випадках і надання правильної та своєчасної першої медичної допомоги.

Змістовні модулі: Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. Основи організації та управління охороною здоров'я. Принципи та організація лікувально-профілактичної допомоги. Етичні гарантії права на охорону здоров'я, медичну допомогу і медичне страхування. Здоров'я населення. Гігієна та організація санітарно-епідеміологічної служби. Валеологія — наука про здоровий спосіб життя. Харчування і здоров'я. Соціальні умови здоров'я. Раціональна організація життєдіяльності.

Університетська освіта

Мета: підготувувати студентів до навчання у вищому навчальному закладі відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації.

Предмет: система знань щодо сутності та соціального значення вищої освіти; сучасні напрями розвитку вищої школи в Україні та Світі.

Змістовні модулі: Система вищої освіти в Україні та Світі. Вищі навчальні заклади. Реформування вищої освіти України згідно з вимогами Болонського процесу. Сутність навчання у вищій школі. Форми, види і методи навчання та контролю у вищій школі. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Самоменеджмент навчання студентів у вищій школі. Студент як учасник навчально-виховного процесу.

Інформаційне суспільство

Мета: ознайомлення студентів з сутністю інформаційного суспільства, його змістом і актуальними проблемами розвитку.

Предмет: теорія і практика побудови інформаційного суспільства, процес застосування інформаційних і комунікаційних технологій, сучасні підходи до розвитку інформаційного суспільства.

Змістовні модулі: Теорія інформаційного суспільства. Соціально-економічні, політичні та культурні аспекти розвитку інформаційного суспільства. Якість життя в інформаційному суспільстві. Наука й освіта в інформаційному суспільстві. Гуманітарні проблеми інформаційної безпеки. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Корпоративна соціальна відповідальність

Мета: ознайомити студентів із загальними закономірностями виникнення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності в міжнародному середовищі, показати значення становлення КСВ в національній системі соціально-економічних відносин у сфері підприємництва.

Предмет: загальні поняття КСВ (основні поняття і підходи до формування принципів КСВ, аналіз сформованих концепцій КСВ), процеси становлення та розвитку системи КСВ в Україні (системний підхід до КСВ, взаємозв'язок КСВ з корпоративним управлінням, використання компаніями соціальної звітності), проблеми та перспективи розвитку системи КСВ в Україні, питання теорії і практики складання рейтингу соціально відповідальних компаній в Україні, проблеми управління соціальними програмами компаній.

Змістовні модулі: Концепція стійкого розвитку і корпоративна соціальна відповідальність. Становлення і розвиток системи корпоративної соціальної відповідальності. Концепція зацікавлених сторін як альтернативна тема. Моделі соціальної відповідальності. Стандарти корпоративної соціальної відповідальності та рейтинги соціально-відповідальних компаній. Корпоративна соціальна відповідальність в системі стратегічного управління підприємством. Соціальні програми та проекти. Нефінансова звітність підприємства. Соціальні інвестиції. Оцінка ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства.

ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Випускники базового рівня освіти складають державні іспити з:

- теорія та методика фізичного виховання;
- спортивна медицина та гігієна;
- олімпіський спорт;
- професійний спорт;
- управління фізичною культурою та спортом.